

ΔΙΑΛΕΞΙΣ

**Σπουδὴ Ἀάμπρου γενομένη ἐν ταῖς ὑπὸ ρεῖαις τοῦ Πεντελικοῦ
κατὰ τὴν ἐκδρομὴν τῆς 10 Ἰουνίου 1901 τοῦ ὁμίλου
τῶν ἐκδρομῶν !**

Ἐν τῇ ὥραίᾳ Ἀττικῇ, τῇ ἀφετηρίᾳ τόσοῦ πολιτισμοῦ καὶ τόσης
ἐθνικῆς δόξης, ἰδιαιτέραν ἔχει σημασίαν ὁ Βασιλεὺς τῶν ἀρχαίων,
ὅστις ἐκ τῶν ἀκηνώτων αὐτοῦ σπλάγγνων ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον
τὰ μάρμαρα, δι' ὧν οἱ μεγάλοι καλλιτέχνη διέπλασαν τὰ κάλλιστα
δημιουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης. ἔδωκεν ὁμοίως πρὸς τούτοις καὶ
τὸ δράμα, τὸ ἐξοχώτερον προῖόν τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Εὐρισκόμεθα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Πεντελικοῦ, εἰς τὸν λεγόμενον Ἀφορισμόν. Καὶ πράγματι μὲν ἡ ἀποψὶς ἐνταῦθα δὲν παρέχει τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ἀγρίου. Ὁ μεταβαίνων ὁμοίως ἀπὸ τῆς πλησίον κειμένης Σταμίας εἰς Μαραθῶνα πεῖθεται ὅτι δὲν εἶχον ἄδικον οἱ ἀρχαῖοι δόντες εἰς τὰς ἀποτόμους ταύτας κλιτύας τοῦ Πεντελικοῦ τὸ ὄνομα Ἀφορισμός.

Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἄρχεται τὸ ὄρεινόν τῆς Ἀττικῆς, ἡ καλουμένη Ἑπακρία, ἣτις εἶχε τέσσαρας δήμους μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν Ἰκαρίαν ἣτις ἔλαβε τὸ ὄνομά της ἀπὸ Ἰκαρίου τινός. Ὁ μικρὸς αὐτὸς δήμος εἶχε τοὺς δημάρχους του, οἵτινες δὲν περιορίζοντο εἰς μόνα τὰ ἔργα τὰ συντείνοντα εἰς τὴν εὐρυθμοτέραν διοίκησιν τοῦ μεγάλου Δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὅστις ἐδημιούργησε τὸ μέγα συμμαχικὸν κράτος, τὸ ἀσφαλιζόμενον ὑπὸ στόλων ἀκαταμαχῆτων.

Οἱ μικροὶ δήμοι ἠσθάνοντο τότε καὶ καλλιτεχνικὰς ἀνάγκας οἷας δυστυχῶς δὲν αἰσθάνονται πλέον εἰς τὸ Κορωπὶ καὶ τὴν Μαραθῶναν. Πολλάκις ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγροτικῶν τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων δήμων ἀπέρρευσαν ἰδέαι φαειναί, αἵτινες προσέδωκαν εἰς τὴν πόλιν μεγάλην αἴγλην καὶ ὑπὲρ πάντα συνέτειναν εἰς τὸν ἐκπολιτισμὸν αὐτῆς. Εἰς τὴν Ἰκαρίαν λοιπὸν ἐπεφυλλάσεται ἡ ὑψηλὴ τύχη καὶ δόση ἀφορμῆν εἰς τὴν γένεσιν τῆς ἰδέας τοῦ δράματος. Ὄταν δὲ συλλογισθῶμεν εἰς ποίαν ἀκμὴν ἐξίκετο ἀπὸ παντοίας ἀπόψεως τὸ

1. Ἐχει γραφῆ κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν ὑπὸ τοῦ Τ. Καντηλώρου.

Ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ στρέψωμεν εἰς τὸ Πεντελικὸν εὐγνώμονα βλέμματα διότι ἐξ αὐτοῦ ποσῆλθε τὸ μάρμαρον καὶ εἰς αὐτὸ εὔρε τὴν κοιτίδα τὸ δράμα; τὸ ἀναδειξάν ὀλίγον βραδύτερον τοὺς μεγάλους τραγικοὺς καὶ τέτροπον ἤδη καὶ διδάσκον ὄλην τὴν ὑφήλιον.

Παῦ ἐκεῖτο ἡ Ἰκαρία; Πόθεν κατήγετο ὁ Θέσις; Μέχρι πρ' ὀλίγων ἐτῶν τὸ ἠγνοοῦμεν. Ἄλλοι τὴν ἔτασον εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ Μαραθῶνος. Ἄλλοι ἀλλαχοῦ. Ἐν ὁμῶς ἐπιγραφικὸν εὔρημα τοῦ Μιλχώφερ ἐπεισεν ὅτι ἐκεῖτο ἐδῶ. Αἱ δὲ γενόμεναι κατόπιν τῶ 1888 καὶ 1889 ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀμερικανικῆς σχολῆς ἐπεισαν ἀδιστακτως ὅτι ἡ γνώμη ἐκείνη ἦτο ἀσφαλής. Ὁ λαὸς διετήρησε σχετικὴν τινα προσωνομίαν μετὰ τὴν ἐξάλειψιν ὑπὸ τοῦ χρόνου τοῦ ὀνόματος Ἰκαρία. Ὄνόμασε τὸν τόπον «Διόνυσον».

Πλὴν τοῦ δράματος καὶ τοῦ μαρμάρου ἡ Ἰκαρία παρέσχεν εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ τρίτον τι πολυτιμότερον δῶρον. Ἡ ἀμπελος ἐν αὐτῇ τὸ πρῶτον ἐφυτεύθη καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς ὄλην τὴν Ἀττικὴν. Ὁ Διόνυσος κατὰ τὰς μακρὰς περιόδους τοῦ ἔφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Πεντελικοῦ καὶ φιλοξενηθεὶς θερμότερα ὑπὸ τοῦ χωρι-οῦ Ἰκαρίου ἐδίδαξεν εἰς αὐτὸν ἐξ εὐγνωμοσύνης τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου καὶ τῶ ἐδώρησεν ἀσκοὺς πλήρεις οἴνου, ποιοῦ ἀγνώστου τέως εἰς τὴν Ἀττικὴν. Οἱ ἀσκοὶ ὁμῶς οὗτοι ὑπῆρξαν ἀφορμὴ τραγικῶν περιπετειῶν. Ὁ Ἰκαριος ἔδωκεν ἐκ τοῦ πρωτοφανοῦς ἠδύτητος περιεχομένου καὶ εἰς τοὺς συγχωρίους του. Οἱ ἀτμοὶ ὁμῶς τοῦ οἴνου ἐμέθυσαν τοὺς Ἰκαρίους, οἵτινες ἐνόμισαν αὐτὸ δηλητήριον καὶ ἐδίωξαν ἀγρῶς τὸν συμπολίτην, ὃν συλλαβόντες παρὰ τὸν Μαραθῶνα ἐφόνευσαν.

Ὁ Ἰκαριος εἶχε κόρην μονογενῆ τὴν Ἐριγόνην ἣτις ἀκολουθουμένη ὑπὸ πιστοτάτης κυνὸς Μαίρας καλουμένης ἀνεζήτη μετ' ὀδύνης ἀκαταπόνητος τὸν νεκρὸν καὶ τὸν τάφον τοῦ φίλου πατρός. Ἄλλ' αἱ ἔρευναί της ἀπέβησαν εἰς μάτην. Φθάνει τέλος εἰς ἐν δένδρον καὶ ἐκεῖ ἀπαγχονίζεται.

Ὁ Διόνυσος ὁμῶς εὐλαβῆς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ξενίσαντος αὐτὸν πατρός της ἐκάλεσεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ τὴν ἐταποθέτησεν εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ Ἐριγόνη εἶνε ὁ ἀστεριόμοδος τῆς Παρθένου. Ἄλλὰ καὶ ὁ πατήρ ἔτυχε τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ λάμπει

ἤδη ὡς Ἀρχτοῦρος καὶ αὐτὴ ἡ πιστὴ σκύλλα Μαίρα λάμπει ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀπλανεῖς καὶ εἶνε ὁ Σείριος

Οἱ Ἰκαριεῖς ὄμως ἅμα παρήλθεν ἡ μέθη καὶ ἀνεβλάστησεν ἡ ἄμπελος καὶ παρήγαγεν εὐχύμους καρπούς καὶ μεληδέα οἶνον μετενόησαν ἄλλ' ἦτο ἀργά. Ἐμαστιζόντο δὲ διὰ τὴν μισαφονίαν καὶ ὑπὸ λοιμοῦ φθεροῦ. Ἴνα δ' ἀπαλλαγῶσι τούτου ἔδει ν' ἀνεύρωσι τὸν νεκρὸν τοῦ Ἰκαρίου. Μάτην ὄμως συνέχισαν τὰς ἐρεῦνας τῆς Ἐριγόνης.

Τότε εἰσήγαγον ἐν παράδοξον ἐξίλαστήριον παιγνίδιον. Ἐμετετεώριζαν καὶ ἐκυμάτιζον εἰς τὸν ἀέρα μικρὰ δῶρα πρὸς τοὺς θεοὺς. Ἡ ἐξήγησις τοῦ τοιοῦτου ἐξαγνισμοῦ ἦτο ἄγνωστος μέχρις οὗ πρό τινων μόλις μηνῶν ὁ παρεπιδημῶν Γάλλος κ. Ποτιέ ἀπέδειξε τρανώτατα ὅτι ἐσήμαινε τὴν διὰ τοῦ ἀέρος κάθαρσιν. Ἦτο καὶ ὁ ἀερισμὸς ἐν μέτρον ἐξαγνισμοῦ ὡς τὰ λουτρά, τὸ πῦρ κ.λ.

Εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἐτελοῦντο ἐν Ἰκαρίᾳ ἑορταὶ ἐτήσιαι, αἵτινες σὺν τῷ οἴνῳ διεδίδοντο εἰς ὅλην τὴν Ἀττικὴν. Αἱ ἑορταὶ ἦσαν τρελλαί. Φέροντες τὸ πρόσωπον διὰ γύψου καὶ τρυγὸς ἐψιμυθιωμένον οἱ Ἰκαριεῖς ἐγέλων, ἔσκωπτον, ἤδον. Ἐκ τῶν μικρῶν τούτων ἑορτῶν παρήχθη τὸ βακχικὸν ἴσμα καὶ ἐκ τούτου τὸ μεγαλειότατον ἐπινόημα ὁ διθύραμβος.

Ὁ διθύραμβος μετεῖχεν ἐπικῆς καὶ λυρικής περιγραφῆς τῶν περιπλανήσεων καὶ τῶν κινδύνων τοῦ Διονύσου. Ὁ χορὸς ψάλλον τὰ ὄσματα ταῦτα συνέτεινεν εἰς τὸν πανηγυρικώτερον ἑορτασμόν. Θέμα πάντοτε τῶν ἰσμάτων ἦτο ὁ Διόνυσος.

Ὑπῆρξεν ὄμως μέγας τις ἀνὴρ, ὁ δούς νέαν φάσιν εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον ὁ Θέσπις. Αἱ ἐνεργηθεῖσαι ἀνασκαφαὶ ἀπεκάλυψαν ἡμῖν τὸν χῶρον ἐν ᾧ τὸ πρῶτον ὁ Ἰκάριος οὗτος δραματικὸς μετέτρεψε τὸν διθύραμβον εἰς ἀτελὲς κατ' ἀρχὰς δράμα. Ἀφορμὴν εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ἔδωκε τὸ ἐκ μαρμάρου ἡμικύκλιον, ὅπερ ἐξεῖχε καὶ πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν. Τοῦτο δὲ δὲν εἶνε ἄλλο ἢ χορηγικὸν μνημεῖον ἐφ' οὗ ἐτίθετο ὁ τρίπους δῶρον πρὸς τὸν χορηγὸν μετὰ τὴν διδασκαλίαν δράματος. Τοιοῦτον εἶπε καὶ τὸ λεγόμενον φανάρι τοῦ Διογένους ἐν Ἀθήναις, ὅπου ὑπῆρχε καὶ ὁδὸς ὀλόκληρος Τριπόδων, ἐνθα ἀνετίθεντο βραβεῖα τῶν δραματικῶν ἀγώνων.

Τὸ ἡμικύκλιον τοῦτο ὅπως ἦτο ἐτοιμον παρέσχε τὴν ἀψίδα μεσαιωνικοῦ ἐκκλησιδίου περὶ οὗ δὲν ἔχομεν ἱστορικὰς πληροφορίες. Περιηγητὴς τις τοῦ π. αἰῶνος ἀναφέρει ὅτι ὑπῆρχε ἐκεῖ που

ναὸς τοῦ Ἁγίου Διονυσίου. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχαίου θεοῦ Διονύσου δὲν ἀπέχει πολὺ, καὶ ἐπεὶ καὶ ἡ σύγχυσις ἦτο εὐκολοῦ καὶ ἀλλοῦ που δὲν εὐρέθη μεσαιωνικὸς ναὸς εὐλογον εἶνε νὰ δεχθῆ τις ὅτι ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τούτων ἰδρῦθη ὁ πρὸ πολλοῦ καταστραφεὶς χριστιανικὸς ναὸς.

Ἐδρῆματα. Ἀγάλματα. Κεφαλῆ. Κορμοὶ Πανός. Σείληνοί. Ἀγάλματα Διονύσου. Μέγας βωμὸς τῶν Ἰκαριαίων. Ναὸς τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος ὡς καὶ εἰς τὸν Μαραθῶνα. Ὁ περίβολος τῆς ἀγορᾶς ἐντὸς τῆς ὁποίας τὸ ἡμικύκλιον. Πλήθος ἐπιγραφῶν καταθειμένων ἐν προχείρῳ μουσεῖῳ.

Ἰδιαιτέραν σημασίαν ἔχουσι τὰ ἀνευρεθέντα διπλᾶ καθίσματα, αἵτινα ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τινων ὡς ἐρείπια τοῦ παλαιότερου τῶν θεάτρων. Ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι θέατρον συστηματικὸν ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν ἐν τῇ Ἰκαρίᾳ. Ἐν κλιτύει λόφου τινὸς ἐγένοντο προχειρὰ ἐδῶλια σκαπτά ὁπόθεν ἐθεῶντο τὰς διδασκαλίας ὡς ἐν Πειραιεῖ, Κολωνῷ κλ.

Μεταξὺ τῶν περιέργων ἐπιγραφῶν εἶνε καὶ μία ἐξ ἧς μανθάνομεν ὅτι ἐκεῖ ἐδίδαξε δράμα καὶ Νικόστρατος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀριστοφάνους. Υἱὸς μικρὸς πατρὸς μεγίστου. Τὸ σπινθηροβόλον καὶ μεγαλοφυὲς πνεῦμα τοῦ μεγάλου πατρὸς τῆς κωμωδίας δὲν μετεδόθη εἰς τὰ ἴδια τέκνα. Παραδίδεται μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἕτερος τῶν υἱῶν του Ἀραρεὺς ἐδίδασκε κωμωδίας, ἡ δ' ἐπιτυχία των ἐξίκετο εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὥστε νὰ ὑπῆρχε συνήθως ἐν Ἀθήναις παροιμία: Λέγεις ψυχρότερον Ἀραρότος.

Ἄλλη ἐπιγραφὴ μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ δήμαρχος Ἰκαρίας ἐστῆθη διότι διεξήγαγε καλῶς τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου. Ὁ στέφανος οὗτος ἦτο εἶδος παρασήμου τῆς νεωτέρας ἐποχῆς. Δὲν πρέπει ν' ἀξιοῖ τις ἐν Ἰκαρίᾳ στεφάνους χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς. Ἦσαν ἐκ τοῦ γνησιωτέρου καὶ θαλλερωτέρου προϊόντος τῆς ἐπιχωρίου βλαστῆσεως, ἐκ κισσοῦ.

Αὐτὰ εἶνε τὰ πενιχρὰ πορίσματα τῶν ἀνασκαφῶν. Δὲν σὰς ἐφέραμεν προδήλως ν' ἀπολαύσητε μεγάλα. Ἡ σημασία τῆς ἐκδρομῆς ταύτης εἶνε κυρίως φιλολογικῆ. Ἀπόδειξις δηλ. τῆς ταυτότητος τῆς Ἰκαρίας. Ἀλλ' ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ ἔγκειται τι μεγάλης σημασίας. Ὅτι ἐδῶ πατῶμεν τὸ ἔδαφος ἐν ᾧ τὸ πρῶτον συνελήφθη καὶ ἀνεπτύχθη τὸ μεγαλειότατον εἶδος τῆς φιλολογίας.

Ὁ Θέσις εἰς τοὺς κυκλίους χοροῦς, τοὺς περὶ τὸν βωμὸν τοῦ

Διονύσου, ἐπέφερε τὴν ριζικὴν μεταβολήν. Πρὸ αὐτοῦ ἤδη εἶχεν ἀποσπασθῆ ἕκ τοῦ χοροῦ καὶ ἵνα μονολογῇ ἐν τῷ μεταξύ. Ὁ Θέσις ὅμως προσέθηκεν ὠρισμένως εἰς τοὺς χορευτὰς ἓνα ὑποκριτὴν ἵνα τοὺς ξεκουράσῃ. Ὁ ὑποκριτὴς οὗτος ἀπήγγαλλεν ἓνα πρόλογον. Κατόπιν χορὸς ἔψαλλε. Διέκοπτεν ὅμως τοῦτον ὁ ὑποκριτὴς, ἵνα διηγηθῇ ἐν πάθος τοῦ Διονύσου ἢ καὶ ἄλλου ἥρωος.

Τὸ ἐπικὸν προσετέθη εἰς τὸ λυρικόν. Ἄλλ' ἡ σπουδαιότης τοῦ νέου εἴδους ἦτο μεγίστη. Ὁ θεατὴς ἔβλεπε πλέον ἐνώπιόν του τελούμενα τ' ἀναπαριστώμενα γεγονότα. Εἶχεν ἐμπρὸς του ζωντανήν εἰς τὸ ἐνεστὸς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος. Αὐτὸς ὁ Θέσις ὑπῆρξε καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτὴς τῶν δραμάτων του. Κατ' ὄρθωνε μάλιστα νὰ τακτοποιῇ τόσον δεξιῶς τὰ ἐπικά καὶ λυρικά ὥστε νὰ παρουσιάζεται καὶ ὑπὲρ διαφόρους μορφάς. Εἰς ἐν τῶν δραμάτων του τὸν Πενθέα ἠλλαξε τρεῖς προσωπεῖον ἐμφανισθεῖς ἑναλλάξ ὡς Πενθεύς, ὡς Διόνυσος καὶ ὡς Ἀγαθή.

Τὸ νέον εἶδος ἐπροξένησε ἑκαλήξιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους προσερχομένους νὰ ἐντυφήσωσι ἢ ἱκανοποιήσωσι τὴν περιέργειάν των. Ὁ γηραιὸς τότε Σόλων, ὁ περικλεῆς νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων, ἐτόλμησε παραστὰς νὰ κακίση τὴν ἀνωφελῆ ψευδολογίαν. Δὲν τοῦ ἤρσαν οὔτε ἡ καταβίβασις τῶν θεῶν ἐπὶ γηίνης σκηνῆς οὔτε ἡ ἀνάμιξις τῶν σεβασμίων ἀναμνήσεων τοῦ παρελθόντος εἰς τὴν τύρβην τοῦ παρόντος.

Ἄλλ' ἡ ἀποδοκιμασία τοῦ Σόλωνος εἰς οὐδὲν παρημπόδισε τὸ δράμα. Ἄλλη ἐποχὴ ἀνέτελλε πλέον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀποχωρήσαντος ἕκ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου τοῦ Σόλωνος ἐτυράνησεν ὁ Πεισίστρατος. Τὰ πάντα ἠλλαξαν ὄψιν. Τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἐπιμελῶς περισυνελέγοντο καὶ κινήσις μεγάλη φιλολογικὴ παρατηρεῖτο. Ὀλίγω βραδύτερον τῷ 440 ὁ πρῶτος δραματοποιὸς Θέσις ἐβραβεύετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἦτο ἡ γέννησις τῆς πεποιθήσεως ὅτι τὸ νέον προϊόν ἦτο τὸ μέγα ποιητικὸν εἶδος τοῦ μέλλοντος, τὸ ἀναδείξαν κατόπιν τοὺς μεγάλους τραγικούς. Τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινὸν πολλάκις κατόπιν ἐκρότησε τὰς χεῖρας πρὸ τῆς ἐξελίξεως πασιγνώστων ἱστορικῶν σκηνῶν. Μόνον τὸν Φρύγιχον ἐτιμώρησε διὰ προστίμου διδάξαντα οἰκεῖα κακά, τὴν Μιλήτου ἄλωσιν. Αἱ Φοίνισσαι ἦσαν ἡ ἀποθέσις τῆς Σαλαμίνας καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους. Ὁ Αἰσχύλος ἐδίδαξε τοὺς Πέρσας μεταφέρων τὴν σκηνὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνακτόροις

τοῦ συντριβέντος Ξέρξου καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν ἐκ τῶν ἀγωνισαμένων νικηφόροι κατ' αὐτοῦ, ἔχειροκρότουσιν μετ' ἐνθουσιασμοῦ τὴν δόξαν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος.

Ὁφείλομεν ὁμῶς γὰρ θαυμάζωμεν πρὸς τῷ μεγάλῳ καὶ τὰς ἀπαρχάς του. Δι' ἐξέλιξωσιν φυσικῆς ἀπὸ τοῦ μικροῦ τούτου θεατρικοῦ χώρου μεταφερόμεθα εἰς τοῦ Διονύσου τὸ θέατρον.

Ὁ συγχρονὸς θεατῆρ ἐνώπιον τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Σαίξπηρ, τοῦ Σίλλερ, τοῦ Ίψεν ὀφείλει νὰ ἐνθυμῆται τὰς πίτυας καὶ τὰς ἀμπέλους τῆς Ἰκαρίας, ἐξ ὧν ἐδόθη ἡ εὐέλπις ἀφετηρία.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς φιλολογικῆς σημασίας τῆς ἐκδρομῆς ἔχομεν νὰ σᾶς ἐπιδείξωμεν καὶ τὸ ἐξόχως ἐπίχαρι τῶν ὑπῳρειῶν τοῦ Πεντελικοῦ, αἵτινες εἶνε τόσον ἐγγύς τῶν Ἀθηνῶν ὅσον καὶ ἀγνωστοὶ εἰς τὸν πλείστον κόσμον. Ὁ ὄμιλος τῶν ἐκδρομῶν πάντοτε νέος καὶ ἀκμαῖος αἰσθάνεται εὐχαρίστησιν διότι τὸ δεύτερον ἤδη ὀδηγεῖ παλαιούς καὶ νέους φίλους ἐδῶ ὅπου ἐγένετο καὶ ἡ πρώτη ἐπ' αἰσθῆσις ἐκδρομῆ αὐτοῦ πρὸ δύο περίου ἐτῶν. Οἱ νέοι φίλοι τοῦ ὄμιλου ἂν συγχωρήσωσιν εἰς αὐτὸν ὅτι παρ' ὅλην τὴν φιλοδοξίαν του δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ προοδευτικὴν ἐξέλιξιν οἷαν τὸ δράμα, ὅπερ ἔσχε τὸν τόπον τούτον ὡς πρώτην ἀφετηρίαν.

Ἔχει ὁμῶς τὴν διάθεσιν νὰ κάμῃ κάτι τι, νὰ ἐμβάλῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φύσιν καὶ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα. Χαίρει δὲ διότι ἐκ τῶν θερμότερων αὐτοῦ ὑποστηρικτῶν εἶνε τὸ ὠραῖον φύλον, ὅπερ μετὰ πολλῆς προσοχῆς πάντοτε παρακολουθεῖ τὰς διδασκαλίας. Θὰ εἶνε δ' εὐτυχῆς ὁ ὄμιλος ἂν κατορθώσῃ νὰ καταστήσῃ τρυφερωτέρας τὰς καρδίας τῶν κυριῶν καὶ δεσποινίδων, ἵνα διὰ τῆς γοητείας ἦν πάντοτε ἀσκούσι δοθῆ ταχέως ἡ ἀπαρχὴ τῆς ἐπιστημονικωτέρας καὶ γενικωτέρας μελέτης τῆς Ἑλλάδος, δι' ἰδρύσεως καὶ ἄλλων ὁμίλων ἀπανταχοῦ τοῦ Κράτους, εἰς ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων ὑποχρεώσεων διὰ τὸ μέλλον καὶ τὴν σταδιοδρομίαν τῆς πατρίδος μας.

Καὶ τώρα μὴ λησμονῶμεν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν χώραν τοῦ Θεοῦ τῆς εὐθυμίας καὶ ὅτι καιρὸς εἶνε νὰ ἐπιδοθῶμεν ὑπὸ τὰ πεῦκα εἰς ἀπόλαυσιν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ οἴνου σπένδοντες εἰς τὸν Διόνυσον, ὑφ' οὗ τὰς διαταγὰς ἐδῶ διατελοῦμεν. Ἄς μὴ λησμονῶμεν ἐπίσης ὅτι ἐνταῦθα ἐγένετο καὶ ἐν νεότερον δράμα ἔχων τὴν βᾶσιν τοῦ ἐν Κανᾷ πασιγνώστου τοιούτου. Ἐκεῖ τὸ ὕδωρ μετετρέπη εἰς οἶνον. Ἐδῶ εἰς τὴν κοιτὶδα τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου ὁ κύριος Τιμολέων Ἡλιόπουλος προσπαθεῖ ἐπαινετῶς νὰ μεταβάλῃ τὴν πηγὴν τοῦ οἴνου εἰς πηγὰς ὕδατος.